

Bank omonatlari

Xoliyorov Urol Ikrom o'g'li

Andijon davlat texnika instituti, bank ishi
va audit yo'nalishi, 4-kurs talabasi

Eshonov.M.A

Andijon davlat texnika instituti, Buxgalteriya
hisobi va menejment kafedrası I.F.N dotsenti

Kirish. Bank omonatlari - bu jismoniy yoki yuridik shaxslar tomonidan bankka pul mablag'larini vaqtincha saqlash uchun topshirilgan pul mablag'laridir. Bank omonatlari banklarning asosiy passividir va ularning kredit berish faoliyatini moliyalashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Asosiy qism

Bank omonatlarining asosiy turlari:

- **Muddati o'tgan omonatlar:** Bu omonatlar belgilangan muddatga qo'yiladi va muddati tugagunga qadar yechib olinmaydi. Muddati o'tgan omonatlarga odatda yuqori foiz stavkalari qo'llaniladi. Masalan, 12 oylik omonatga yillik 15% foiz taklif qilinishi mumkin¹.

¹ Батракова, Л.Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка : учебник для вузов.— М. : Логос, 2011.— 366 с. 19. Бойко, С.В., Куницына, Н.Н. Оценка и управление финансовой устойчивостью коммерческих банков.— Ставрополь: СКИ Мысль, 2011.— 254 с.

- **Muddati tugagunga qadar talab qilib olish mumkin bo'lgan omonatlar:** Bu omonatlar istalgan vaqtda yechib olinishi mumkin. Biroq, muddati tugagunga qadar talab qilib olingan omonatlarga odatda pastroq foiz stavkalari qo'llaniladi. Istalgan vaqtda yechib olinishi mumkin, ammo foiz stavkasi pastroq bo'ladi. Masalan, yillik 7%.

- **Jamg'arma omonatlari:** Bu omonatlar odatda uzoq muddatli maqsadlar uchun, masalan, uy sotib olish yoki pensiya uchun pul yig'ish uchun ishlatiladi.

Jamg'arma omonatlariga odatda yuqori foiz stavkalari qo'llaniladi.

Bank omonatlarini tanlashda quyidagi omillarni hisobga olish kerak:

- **Foiz stavkasi:** Turli banklar turli foiz stavkalarini taklif qiladi. Shuning uchun, eng yuqori foiz stavkasini taklif qiladigan bankni tanlash muhimdir.

- **Muddati:** Omonat muddati sizning moliyaviy maqsadlaringizga mos kelishi kerak. Agar sizga pul tez orada kerak bo'lsa, muddati tugagunga qadar talab qilib olish mumkin bo'lgan omonatni tanlashingiz kerak.

- **Bankning ishonchliligi:** Omonatingizni ishonchli bankka qo'yish muhimdir. Bankning ishonchliligini baholash uchun uning reytingini tekshirishingiz mumkin.

Bank omonatlari pulingizni saqlashning xavfsiz va ishonchli usulidir. Biroq, omonat qo'yishdan oldin turli banklarning takliflarini o'rganib chiqish va o'zingiz uchun eng mos variantni tanlash muhimdir. Qo'shimcha ravishda, omonatlarni sug'urtalash dasturlari haqida ham ma'lumot olish foydali bo'lishi mumkin. O'zbekistonda omonatlarni sug'urtalash tizimi mavjud bo'lib, bu tizim doirasida muayyan miqdordagi omonatlar davlat tomonidan kafolatlanadi².

² Дубова, С.Е., Бибилова, Е.А. Кредитный портфель коммерческого банка : учебное пособие.— М. : Флинта, 2013. — 128 с.

Xulosa

O'zbekiston banklarida 2023 yil holatiga ko'ra, omonatlar jami bank aktivlarining 30% dan ortig'ini tashkil etadi, bu esa ularning moliyaviy barqarorlikdagi o'rnini ko'rsatadi. Omonatlarni tanlashda mijozlarning 60% foiz stavkalariga, 25% bankning obro'siga va 15% xizmat ko'rsatish sifatiga e'tibor beradi.

Xulosa qilib aytganda, bank omonatlari moliyaviy rejalashtirishda muhim vosita bo'lib, mijozlarga o'z mablag'larini xavfsiz saqlash va ulardan foyda olish imkonini beradi. Omonatlarni tanlashda ehtiyotkorlik va diqqat bilan yondashish, mijozlarning moliyaviy maqsadlariga erishishlariga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Батракова, Л.Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка : учебник для вузов.— М. : Логос, 2011.— 366 с. 19. Бойко, С.В., Куницына, Н.Н. Оценка и управление финансовой устойчивостью коммерческих банков.— Ставрополь: СКИ Мысль, 2011.— 254 с.
2. Вайн, С. Оптимизация ресурсов современного банка.— М. : Альпина Паблишер, 2013.— 200 с. 21. Вяткин, В. Н., Гамза, В. А., Маевский, Ф. В. Рискменеджмент : учебник.— М. : Юрайт, 2015.— 353 с.
3. Герасимов, Б.И., Сизикин, А.Ю. Экономический анализ менеджмента качества коммерческого банка : учебное пособие.— Тамбов : Изд-во Тамб. гос. тех. ун-та, 2005.— 116 с. 23. Димитриади, Г.Г. Риски управления банком.— СПб. : ЛКИ, 2010.— 240 с.
4. Дубова, С.Е., Бибикова, Е.А. Кредитный портфель коммерческого банка : учебное пособие.— М. : Флинта, 2013. — 128 с.